

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна
Національної академії педагогічних наук України
Пряшівський університет (м. Пряшів, Словаччина)
Педагогічний факультет Карлового університету (м. Прага, Чехія)
Науковий університет імені Етвеша Лоранда (м. Будапешт, Угорщина)
Вища лінгвістична школа (м. Ченстохова, Польща)
Інститут педагогіки і психології
Університету імені Яна Кохановського в Кельціх (Польща)
Державний Університет «Utena College» (м. Утена, Литва)
Гуманітарний-педагогічний коледж
Мукачівського державного університету

ОСВІТА І ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Збірник тез доповідей
за матеріалами VII Міжнародної
науково-практичної конференції
26-27 жовтня 2023 року

Україна, Мукачево 26-27 жовтня 2023 р.

Рекомендовано до друку Науково-технічною радою
Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від 25 жовтня 2023 р.)

Рецензенти:

Хомич Лідія Олексіївна – доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з наукової роботи, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (м. Київ);

Козубовська Ірина Василівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (м. Ужгород);

Теличко Наталія Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри англійської мови, літератури з методиками навчання, Мукачівський державний університет (м. Мукачево).

Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції: збірник тез доповідей VII Міжнародної науково-практичної конференції, 26-27 жовтня 2023 р., Мукачево / Ред.кол.: Т.Д. Щербан (гол.ред.) та ін. Мукачево: Вид-во МДУ, 2023. 452 с.

ISBN 978-617-7495-53-5

У збірнику представлено тези доповідей учасників VII Міжнародної науково-практичної конференції «Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції». Учасниками конференції запропоновано до обговорення проблеми розвитку закладів загальної середньої та вищої освіти, освіти дорослих і професійної активності фахівців.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів, які займаються проблемами національної освіти в умовах інтеграції в європейський і міжнародний освітній простір.

Редакційна колегія: Щербан Т. Д. – д.психол.н., професор (голова); Гоблик В. В. – д.е.н., професор; Товканець Г. В. – д.пед.н., професор; Кобаль В. І. – к.пед.н., професор; Молнар Т. І. – д.пед.н., доцент; Горват М. В. – к.пед.н., доцент; Мочан Т. М. – к.пед.н., доцент; Фенчак Л. М. – к.пед.н., доцент.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

© Мукачівський державний університет, 2023

DR. ERDEI G. VÁLTOZÁSOK? ÚJ IRÁNYOK? VAGY MINDEN A RÉGI? – A DEBRECENI EGYETEM FELNŐTTKÉPZÉSE.....	14
DR. PÁLFI S. RESEARCH ON CHILDREN'S RIGHTS IN HUNGARIAN KINDERGARTENS	15
MATULČÍK J. KOMPARATÍVNY VÝSKUM A MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA V EDUKÁCII DOSPELÝCH	16
SAKALOVÁ B. VÝCHOVA K ZDRAVIU A ZDRAVOTNÁ GRAMOTNOSŤ NA PRIMÁRNOM STUPNI VZDELÁVANIA.....	18
SHEVCHENKO – LEDYAN C. CONTROL AND SUPERVISION OVER THE EXECUTION OF JUDGMENTS OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS.....	20
SHEVCHENKO – LEDYAN C. SPAIN: RESPECTING HUMAN RIGHTS	22
CHOVRIY S. TRAINING OF PEDAGOGICAL PERSONNEL FOR THE SYSTEM OF PROFESSIONAL EDUCATION IN THE CONDITIONS OF EUROPEAN INTEGRATION	24
CHOVRIY S., HAVOR A. THE ESSENCE OF THE “EMOTIONAL INTELLIGENCE” CONCEPT IN THE CONTEXT OF MODERN SCIENTIFIC RESEARCH	26
DR. PALLAY K., DR. MOLNAR F. THE IMPACT OF THE RUSSO-UKRAINIAN WAR ON THE STUDENT MOBILITY WITH STUDY PURPOSES FROM TRANSCARPATHTIA (UKRAINE)	28
HERTSOVSKA N., BIZHKO A. THE ROLE OF DISCOURSE COMPETENCE IN THE PROCESS OF LANGUAGE IMPROVEMENT	30
KHMYZOVA O. USING TED TALKS FOR IMPROVING LISTENING COMPREHENSION SKILLS	32
KRAVCHENKO T. THE CHALLENGES OF SCIENTIFIC COMMUNICATION IN THE DIGITAL AGE	33
ЩЕРБАН Т.Д., АНТОНІК Є.М. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТУДЕНТІВ ЗАЛЕЖНИХ ВІД СПІЛКУВАННЯ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ.....	35
ЩЕРБАН Т.Д., ДАНКАНИЧ А.А. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МЕНЕДЖЕРА СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У РАМКАХ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЙ»	37
ЩЕРБАН Т.Д., ДОЛИНАЙ Т.Т. ПСИХОЛОГІЧНІ ПРИЧИНИ АГРЕСИВНОГО СПІЛКУВАННЯ ПАЦІЄНТА З ЛІКАРЕМ.....	39
ЩЕРБАН Т.Д., САМОЙЛОВ О.С. СХИЛЬНІСТЬ ДО СЕЛФІ ЯК ОДИН ІЗ ВИДІВ СОЦІАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ.....	41
ЩЕРБАН Т.Д., ХОМА П.П. ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПЕДАГОГІЦІ.....	43
АВШЕНЮК Н.М. ХАРАКТЕРИСТИКИ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ: БІБЛІОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ.....	45

САЩЕНКО Є.С. СУТНІСТЬ ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ КРЕАТИВНОЇ ОСОБИСТОСТІ.....	372	ЧЕКАН О.І., СІВАЧ М.І. АНАЛІЗ ЛІНГВОКОГНІТИВНОГО АСПЕКТУ ТЕМПОРИТМУ МОВЛЕННЯ: ПРОБЛЕМИ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ	415
СІДОР Ю.І., ЛАВРЕНОВА М.В. РОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ОСЕРЕДКІВ КЛАСУ У РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНИХ ЗАВДАНЬ НУШ	374	ЧЕКАН О.І., ШКРІБА В.В. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В КОНТЕКСТІ ВПЛИВУ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ.....	417
СПІЦІНА А.Є. ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФАХІВЦІВ ТРАНСПОРТНОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	376	ЧЕРЕПАНЯ Н.І. ПРАВИЛЬНЕ ХАРЧУВАННЯ – ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ.....	419
СУБОТА А.А., МАЙБОРОДА І.Є. ХУДОЖНЬО-ТВОРЧИЙ РОЗВИТОК МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ МИСТЕЦТВА.....	378	ЧЕРЕПАНЯ Н.І., РОСПОПА Р.Р. СЮЖЕТНО-РОЛЬОВА РИТМІЧНА ГІМНАСТИКА ЯК ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВОЇ РОБОТИ У ЗДО.....	421
ТАЙСТРА А.А., ГОРВАТ М.В. ОРГАНІЗАЦІЯ ДОЗВІЛЛЯ З МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ У ПРАКТИЦІ СУЧАСНОЇ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	380	ЧЕРНИЧКО В.І. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ В УМОВАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	423
ТЕНКАЧ В.В., ГОРВАТ М.В. ІННОВАЦІЙНІСТЬ У НАВЧАННІ ЯК ЗАПОРУКА УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНІЙ ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	383	ЧОВРІЙ С.Ю., БЛИЧКО В.А. ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА ШВЕЦІЇ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО ПОСТУПУ УКРАЇНИ	425
ТОВКАНЕЦЬ Г.В., МАЛЕШКО А.Ю. ПЕДАГОГІЧНИЙ ТАКТ ЯК ОСНОВА СПІВРОБІТНИЦТВА ВЧИТЕЛЯ І УЧНЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....	385	ЧОНКА В.В., ЛІБА О.М. ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕНЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ПРО ФУНКЦІОНАЛЬНУ ЗАЛЕЖНІСТЬ	427
ТОВКАНЕЦЬ Г.В., ОНАЦЬ М.В. ВПЛИВ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ НА РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	387	ЧОРНОМОРЕЦЬ А.О., ХОМА О.М. ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	430
ТУРОК В.В., МОЧАН Т.М. ОСВІТНЄ ІНФОРМАЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТИ.....	389	ЧУБІРКО О.Є., ХОМА О.М. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ СПІВПРАЦІ ВЧИТЕЛЯ ТА АСИСТЕНТА ВЧИТЕЛЯ В УМОВАХ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	432
ФАБРИЦЬ І.І., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. РОЗВИТОК КРЕАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ТЕОРІЇ РІШЕНЬ ВИНАХІДНИЦЬКИХ ЗАДАЧ	392	ЧУМАК В.Г., ХОМА О.М. ПІСЛЯБУКВАРНИЙ ПЕРІОД ЯК ЗАВЕРШАЛЬНИЙ ЕТАП НАВЧАННЯ ГРАМОТИ	433
ФЕРЕНЦІ А.М., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. РОЛЬ КОЛЕКТИВНОЇ ТВОРЧОЇ СПРАВИ У РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	394	ШЕВЧЕНКО О.В. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ВІЙСЬКОВИХ ЖУРНАЛІСТІВ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	435
ФІЛЕЙ В.І., ЛІБА О.М. ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ	396	ШИПОВИЧ М.В. ОСОБЛИВОСТІ СЕМАНТИКИ БАГАТОЗНАЧНИХ СЛІВ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ.....	438
ХОМА О.М. ФОРМУВАННЯ ТЕКСТОТВОРЧИХ УМІНЬ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	398	ШКУРИНА А.О., МАЙБОРОДА І.Є. ФОРМУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ УМІНЬ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ДИЗАЙНУ І ТЕХНОЛОГІЇ	440
ЦЕГЕЛЬНИК Т.М., ГУРА А.М. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ДО РОБОТИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	401	ЮРІНА М.М., ЛІБА О.М. РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ НА УРОКАХ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	442
ЦІМБОТА І.М. ДО ПРОБЛЕМИ ОСОБИСТО-ПРОФЕСІЙНОЇ ЗРІЛОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	403	ЮЩИК Л.В., ПОПОВИЧ О.М. ПАРТНЕРСЬКА ВЗАЄМОДІЯ ВИХОВАТЕЛЯ ЗДО З БАТЬКАМИ ДІТЕЙ РАННЬОГО ВІКУ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ	445
ЧЕКАН О.І. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТИ ДЛЯ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ: АНАЛІЗ РІВНІВ ПІДТРИМКИ	405	ЯРЕМА М.М. ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗДО В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ	447
ЧЕКАН О.І., БЛЯК О.В. РОЗВИТОК ГОТОВНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ ДО ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ: ІСТОРИЧНА ПЕРСПЕКТИВА.....	409		
ЧЕКАН О.І., ДИУСЬ К.І. РОЗВИТОК ТЕМПОРИТМУ МОВЛЕННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ: ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ	411		
ЧЕКАН О.І., КУНДРИК М.М. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЩОДО ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ У КОНТЕКСТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	412		

Третє, ще менш очевидне – відповідна особистісна спрямованість самого вчителя початкової школи.

Інноваційне навчання – це зорієнтована на динамічні зміни в навколишньому світі навчальна та освітня діяльність, ґрунтована на розвитку різноманітних форм мислення, творчих здібностей, високих соціально-адаптаційних можливостей особистості.

Інноваційність як принцип педагогіки забезпечує умови розвитку особистості, здійснення її права на індивідуальний творчий внесок, на особистісну ініціативу, на свободу саморозвитку та досягнення власної і суспільної мети [4].

Досвід роботи учителів початкової школи, які освоюють нові для них способи навчання, показує, що на шляху освоєння дидактичних інновацій перед учителем постають труднощі насамперед професійно-особистісного характеру, пов'язані зі стереотипними особистісними установками і реакціями в робочій обстановці.

Типові їх прояви – відступ від звичних шаблонів роботи авторитарного характеру. За своєю природою ці труднощі відносяться до сфери міжособистісної взаємодії і відповідно можуть долатися соціально-психологічними методами. Сплав дидактичного і особистісного опрацювання за своєю суттю і є шлях освоєння нових моделей навчання (тобто побудови особистості педагога до них, а їх – до себе). Одночасно це і шлях їх трансформації, той шлях, яким в цьому сенсі слова можна назвати освоєнням.

Сучасні дидактичні пошуки у сучасній початковій школі спираються на здатність вчителя ставити учнів в позицію дослідника, розширювати звичні рамки навчального пізнання, включати в нього повноцінне насичене спілкування. Розвиток критичного мислення учнів у сучасній українській початковій школі – одне з головних завдань Нової української школи: «Для розвитку критичного мислення молодших школярів учителю необхідно:

- виділити час і забезпечити можливості для застосування критичного мислення;
- дозволити учням вільно розмірковувати;
- приймати різноманітні ідеї та думки;
- сприяти активному залученню учнів до процесу навчання;
- забезпечити для учнів безризикове середовище, вільне від насмішок;
- виражати віру у здатність кожного учня породжувати критичні судження;
- цінувати критичні міркування учнів [3].

Інноваційні пошуки в освіті здійснюються не тільки науково-дослідними колективами, а й учителями-практиками в сучасній початковій шко-

лі. Їх увага спрямована на розробку нових методів навчання, форм організації освітнього процесу та продуктивних методичних ідей.

Таким чином, можна стверджувати, що сучасна дидактика початкової школи є сферою інноваційного пошуку в напрямку гуманізації, демократизації та інтеграції освіти, все більшого врахування відмінностей в інтересах, нахилах, здібностях, фізичних і інтелектуальних можливостях молодших школярів. Ці зміни ведуть до становлення дитиноцентричної атмосфери в навчанні.

Список використаних джерел

1. Інноваційні педагогічні технології: теорія та практика використання у вищій школі: монографія / І.Доброскок, В.Коцур, С.Нікітчина та ін.: Вид. Карпук С. В., 2008. – 284 с.
2. Коновальчук І.І. Теорія і технологія реалізації інновацій у загальноосвітніх навчальних закладах: монографія / І.І. Коновальчук. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – 464 с.
3. Стратегічні питання сучасної дидактики / В. Лозова // Шлях освіти: науково-методичний журнал. – 2003. – №2(28). – С. 11 – 16.
4. Савченко О. Досвід реформування української освіти: уроки і подальший поступ / Олександра Савченко // Шлях освіти: науково-методичний журнал. – 2010. – №3 (57). – С. 2 – 7.

ТОВКАНЕЦЬ Г.В.,
МАЛЕШКО А.Ю.

Мукачівський державний університет, Україна

ПЕДАГОГІЧНИЙ ТАКТ ЯК ОСНОВА СПІВРОБІТНИЦТВА ВЧИТЕЛЯ І УЧНЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Педагогічний такт – важлива складова професійної майстерності вчителя. Тактовна поведінка вимагає в складних і суперечливих ситуаціях зберігати повагу до людини [1]. З учнями окремих навчально-вікових груп педагогічний такт має свої особливості. З молодшими школярами має бути коректність у поведінці вчителя: ласкаво звернутися до дитини, похвалити за якісь, навіть маленькі досягнення, обійняти, погладити по голові. З підлітками навпаки, важливі стриманість і простота, адже вони хочуть бути дорослішими, особливо це стосується учнів старших класів.

Головна відмінна риса тактовного педагога — висока вимогливість і щира повага до учнів [4]. Стиль спілкування педагога також відіграє важливу роль в колективі класу, адже це моральна і соціальна категорія.

Виділяють три види управління і спілкування [2]:

- авторитарний, який передбачає домінантність та тиск зі сторони вчителя на учня. Застосовує такі методи впливу, як наказ, інструкція, догана, загроза, подяка. Як наслідок учні постійно відчують емоційний дискомфорт в спілкуванні, та витрачають свої сили на психологічний захист від вчителя, а не навчання;
- ліберальний як вираження байдужості вчителя як до досягнення, так і до поразок учнів, що як правило, осуджує будь-які їх дії. В такому колективі учні будуть не згуртованими, негативно налаштовані один на одного;
- демократичний, що створює систему найсприятливішої взаємодії для освітнього-виховного процесу. Рівність, свобода вибору відсутність будь-якого тиску, знаходження компромісу для вирішення ситуацій, врахування інтересу всіх учнів – саме в такому колективі буде доброзичливість, чуйність та повага один до одного.

Сприятлива модель спілкування педагогів із учнями – модель активної взаємодії («Співпраця») – педагог постійно перебуває у діалозі з учнями, тримає їх у позитивному настрої, заохочує ініціативу, схоплює зміни у психологічному кліматі колективу та реагує на них. Як результат – переважання стилю дружньої взаємодії зі збереженням рольової дистанції вчителя, спільне вирішення проблем, що виникають.

У освітньому процесі дуже важливим є те, що педагог повинен виробити свій індивідуальний стиль спілкування, який створить доброзичливу і комфортну атмосферу у класі та сприятиме підвищенню якості процесу навчання і розвитку учнів у цілому [3]. Учителю, як вмілий диригент, повинен відчувати настрій і можливості учнів, влучно підібрати правильні слова у відповідності до різних педагогічних ситуацій і керувати клас до досягнення всіх цілей.

Під час перевірки знань і оцінювання потрібно бути уважним до учнів. Ні в якому разі не поводитись зверхньо, слухати уважно та з зацікавленістю. Заохочувати дітей репліками, наприклад: «Подумай ще», «Не хвилюйся». Також важливо підтримувати мімікою, усмішкою та поглядом. Учні з задоволенням будуть відповідати і працювати з вчителем, який буде ставитись до них з повагою. Ніколи не дозволяти собі репліки «Ти нічого не знаєш», «Твоя відповідь ні про що», «Далі слухати не буду». Тактовний педагог приходить вчасно на роботу та ділові зустрічі, грамотно проводить батьківські збори, не ображаючи на них учнів або батьків учнів.

Для вчителя є важливим те, щоб зацікавити учнів та залучити до співпраці. К. Ушинський зазначав [5]: «У школі повинна панувати атмосфера серйозності, яка припускає жарт, але не перетворює всю справу на жарт, лагідність без нудотності, справедливість без причепливості, добро без слабкості, порядок без педантизму».

Отже, педагогічний такт потрібно розглядати як важливу складову частину професійної майстерності вчителя. Педагогічний такт виступає особливою формою педагогічної моралі сучасного вчителя, тобто сукупності специфічних вимог до педагога, пов'язаних із громадською думкою та професійною освітою, виконанням професійного обов'язку.

Список використаних джерел

1. Педагогічний такт учителя. <https://naurok.com.ua/pedagogichniy-takt-uchitelya-206462.html> 2. <https://flerlena.wixsite.com/psiholog/~c10r1>
2. Савенкова, Л. О. Психологія спілкування: навчальний посібник. Київ: КНЕУ, 2015. 309 с.
3. Федорова, Л. Г. Педагогічний такт – основа професійної підготовки вчителя початкової школи. Educational Dimension, 2016, 47: 371-375.
4. Хоружа, Л. Л. Етичний розвиток педагога. 2012, 206 с.
5. Ушинський К. Д. Проект учительської семінарії. Вибрані пед. твори: у 2-х т. Т. 2. К.: Рад. школа, 1983. 359 с.

ТОВКАНЕЦЬ Г.В.,
ОНАЦЬ М.В.

Мукачівський державний університет, Україна

ВПЛИВ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ НА РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Роль освітнього простору та середовища для формування особистості кожного школяра незаперечна. Архітектура, культурне середовище та спілкування, тобто предметно-просторове оточення, формує та розвиває творчі здібності дітей. Головною метою школи майбутнього має стати створення комфортної архітектури шкільного простору, де розвиватимуться творчі здібності школярів у різних напрямках. Архітектура освітнього простору не є безпосереднім компонентом навчального процесу, але вона може полегшити, покращити, розширити цей процес. Чим гармонійніше буде організовано предметно-просторове шкільне середовище, тим більше інноваційних та творчих особистостей зможемо виховати. Таким чином, архітектура та предметно-просторове середовище повинні мотивувати до навчання, залучати до позаурочної діяльності, створювати комфортну та зручну атмосферу, і тим самим змінювати ставлення дітей до освітнього процесу [2].

У світовій практиці існують суперечливі результати досліджень про роль, яку особистість та дитяче середовище відіграють у прогнозуванні

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>